

MEMORANDUM

2018RGW72

DATUM	26-4-2018
AAN	Commissie RGW
VAN	Gedeputeerde Maasdam
DOORKIESNUMMER	Klik hier als u tekst wilt invoeren.
ONDERWERP	Resultaten natuurdoelen in kavelruil Binnenveld

Inleiding

Op 16 april jl. heeft de aktepassering van de kavelruil Binnenveld feestelijk plaatsgevonden, waarmee de ruil (grotendeels) is afgerond. In onderstaande memo informeer ik u graag over de resultaten van dit gebiedsproces. De afgelopen tientallen jaren is er meermaals, vaak onder de vlag van de Provincie, getracht om naast agrarisch doelen ook natuuropgaven gerealiseerd te krijgen in het Binnenveld (zie kaart 3). In 2015 is in overleg met de gemeente Rhenen en de gebiedscommissie Oost besloten om middels een kavelruil te pogen genoemde beleidsdoelen te realiseren. De succesvolle afronding van de kavelruil verbetert niet alleen de landbouwstructuur in dit deel van het Binnenveld maar maakt ook realisatie van de natuur- en milieuopgaven in het gebied mogelijk. Concreet zijn er ten behoeve van de natuuropgaven op meerdere plaatsen in te richten en functioneerbare eenheden natuurgebieden gemaakt, waar de betreffende eindbeheerder (veelal Staatsbosbeheer) dit jaar nog kan starten met de inrichting.

Resultaten kavelruil voor de natuuropgave (zie kaart 1&2):

De provincie heeft als doel het Natura-2000/PAS gebied De Hellen (kaart 1) robuuster te maken en het realiseren van een robuust én inrichtbaar natuurgebied in de Achterbergse Hooilanden (kaart 2). Tevens is verzocht om aantal hectare grond, die binnen de NNN-begrenzing in de Elster buitenwaard ten zuidwesten van het Binnenveld liggen, in de kavelruil aan te kopen zodat deze ingericht en omgevormd kunnen worden naar natuur (zie kaart 3). Op deze wijze ontstaan robuuste beheerbare natuureenheden die ingericht kunnen worden. Concreet betekent dit dat met de kavelruil agrarische gronden binnen de NNN natuurbegrenzing in eigendom komen van een natuurbeheerder en agrarische percelen buiten de begrenzing geen 'last' hebben van de inrichting van de natuurpercelen (bijvoorbeeld geen natschade).

Internationale opgave: Natura 2000/PAS De Hellen-Rauwveldseweg (kaart 1):

Met de kavelruil komen de agrarische gronden in dit gebied allemaal in eigendom van de eindbeheerder. Op deze wijze ontstaat een aaneengesloten inrichtbaar natuurgebied van ruim 80 hectare (groen, geel en oranje). Hiermee wordt enerzijds het natuurgebied de Hellen beter hydrologisch beschermd en wordt anderzijds vergunningverlening, ook voor in de omgeving gelegen agrarische bedrijven (conform de PAS-systematiek) mogelijk. In totaal wordt circa 24 hectare (geel en oranje) particuliere grond in agrarisch gebruik toebedeeld aan Staatsbosbeheer. Komende maanden wordt dit proces afgerond. De Provincie Utrecht stelt momenteel een Natura 2000 beheerplan op dat naar verwachting eind 2018 gereed is; daarmee kan Staatsbosbeheer deze gebieden inrichten en daarmee natuur maken.

Niet-internationale opgave: Achterbergse Hooilanden (kaart 2):

De bestaande natuur Achterbergse Hooilanden was tot op heden niet ingericht, omdat de gebieden doorsneden werden door agrarische gebieden. Vernatten van het gebied was niet mogelijk zo lang er sprake was van doorsnijding. Met de kavelruil is een rompg gebied gemaakt van 41 hectare (zie kaart geel en rood), dat tevens geheel in eigendom van SBB is. Daardoor is het nu mogelijk daadwerkelijk te starten met de inrichting. Door op de aangrenzende terreinen ten zuiden van het rompg gebied een

kwalitatieve verplichtingen te leggen wordt het conflict tussen natuurinrichting en agrarische productie (wateroverlast wordt geaccepteerd en water opzetten in rompsgebied is nu mogelijk) opgelost.

Dit is echter alleen mogelijk als het (niet ingerichte) zuidelijk deel van de Achterbergse Hooilanden (blauw) als natuurgebied ontgrensd wordt en dit landbouwfunctie krijgt. Met het omvormen van de insnijdingen (rood) naar natuur kan 11 ha van de ontgrense 24 ha gecompenseerd worden; daarbij zijn enkele specifiek natuur-gerichte eisen gesteld aan deze gronden (zie onder). Het restant (13 ha) van de ontgrense niet-ingerichte (bestaande) natuur in de Achterbergse Hooilanden wordt (buiten het kerngebied) in de uiterwaarden Neder-Rijn gecompenseerd. Hiermee blijft per saldo de omvang van de bestaande natuur in de Provincie gelijk maar neemt de kwaliteit toe doordat inrichting nu wel mogelijk is. SBB en Provincie Utrecht maken de komende maanden ambtelijk sluitende concrete afspraken over het realiseren van deze compensatie.

De ontgrenzing is besproken met en geaccordeerd door de partners van het Akkoord van Utrecht. Aan de NMU is specifiek schriftelijk gevraagd of zij, als een van de deelnemende partijen op 17 aug. jl. kon instemmen. (zie bijlage). Door het maken van kwalitatieve verplichtingen voor de ontgrense percelen (blauw); en door het mogelijk maken dat eigenaren (vrijwillig) een agrarisch natuurbeheerpakket afsluiten met een beperking aan de mestgift natuurbeheerpakketten is aan de condities van de NMU voldaan. Nader overleg met de exacte uitwerking en toedeling van de agrarische natuurbeheerpakketten wordt nog overlegd met de ANV. Daarnaast is het in het buffergebied (gebied grenzend aan westzijde van het natuurgebied) en in het te ontgrenzen gebied mogelijk om voor akkervogels pakketten af te sluiten. Vanaf volgend jaar kunnen ook graslandpakketten worden afgesloten die gunstig zijn voor weidevogels.

Overig internationale opgave Elster Buitenwaard (internationale natuur; AvU (kaart 3)):

In het gebied Elster buitenwaard; een uiterwaarde langs de Nederrijn is met de kavelruil nog 16 ha grond in agrarisch gebruik in eigendom gekomen van de Provincie Utrecht. De gronden zullen komende najaar ingericht worden. Vervolgens zullen deze (met de overige provinciale eigendommen in de Elster buitenwaard) worden verkocht aan een eindbeheerder.

Resultaten kavelruil: Landbouwstructuurverbetering

Ook de landbouw profiteert van de kavelruil: de landbouwstructuur in het Binnenveld is aanzienlijk verbeterd. In totaal circa 290 ha grond uitgeruild van in totaal circa 140 percelen waarbij in totaal 36 deelnemers betrokken waren. Door de ruilingen vergroot bij meer dan de helft van de agrarische deelnemers de huiskavel en neemt het aantal losliggende veldkavels af. Dit heeft ook effect op het landbouwverkeer: Cuneraweg wordt minder druk. Agrarische ondernemers hoeven namelijk minder vaak en minder ver over de weg te rijden.